

Leena Lehtolainen

Tuulen puolella/Na návětrné straně / Proti větru

1.

Z moře vyčníval ostrov rozžhavený do ruda. Vypadalo to, jako kdyby jeho břehy byly v krvi/omyté krvi. Zpočátku jsem rozeznala jen obrysy, ale postupně začaly útesy nabývat na tvarech. Tyčil se na nich maják kruhového půdorysu a pevnost z dob Krymské války. Rödskär je nejjihnější místo Espoo, poslední ostrov před hranicí pobřežních vod, přístup na něj byl civilistům po desítky let zakázán. Při pohledu z moře působil odmítavým a těžko přístupným dojmem.

Byl poslední srpnový den a zároveň můj poslední volný víkend před návratem z mateřské dovolené a nástupem do nové funkce vrchní komisařky na oddělení násilných trestných činů policie Espoo. Zdálo se, že bude slunečno, proto jsme se vydali lodí manželových rodičů na plavbu z Tapioly do Inkoo. Iida byla na plavby lodí/na moře, na loď už zvyklá. Ve svých-V jedenácti měsících spávala ještě dvakrát denně a sedět-vynechat v autosedačce se jí líbilo. Právě teď se překřikávala o závod s racky kroužícími nad lodí. Antti studoval námořní mapu a já se vyžívala v tom, jak loď pluje přesně tam, kam si usmyslím/jsem měla radost, jak mě loď poslouchá. Narodila jsem se ve vnitrozemí, ale vždycky jsem měla ráda moře, i když vím, jak umí být zrádné, když se mu zachce-vynechat.

„Přístav je, pokud si pamatuju, na severovýchodní straně ostrova. Ještě jednou se obrátíme a ke konci cesty pojedeme s motorem. Na Rödskäru není lehké přistát,“ řekl Antti.

„Dá se tam jít jen tak?“

„Posledních osm let už se tam může úplně legálně. Copak si nevzpomínáš, že předminulé léto koupila ostrov firma Merivaara Oy a že tam staví sruby k veřejnému užívání- to je strašně spisovně, navrhuji třeba: vzpomínáš, loni v létě to koupila jedna akciovka, Merivaara, a staví tam sruby pro turisty?“

Mlhavě jsem vzpomínala. Armáda před pár lety vyklidila některé ze svých starých opevněných ostrovů. Pro Rödskär hledali nájemníka, který by se zavázal k opravě zchátralých objektů. Na ostrově se už stihla usídlit nějaká skupina uměleckých řemeslníků, když Merivaara Oy/a.s., firma vyrábějící ekologicky šetrné barvy na lodě, předložila místo nájemní smlouvy nabídku k odkoupení a tu ministerstvo obrany jednoduše nemohlo odmítnout. Prodej vzbudil rozruch především v jachtařských kruzích. Ustal ale téhož léta, když vyšlo najevo, že Merivaara Oy-vynechat nechce v žádném případě ostrov uzavřít, ale naopak si přeje, aby na něm byli všichni jachtaři vítáni./všechny jachtaře vítá

Jistě, že jsem se na Rödskär taky chtěla podívat/Taky jsem byla na R. zvědavá. Antti mi ukázal fotky ze svého jachtařského výletu, regionální noviny v Espoo opěvovaly drsnou krásu ostrova. Hlavním důvodem ale bylo, že jsem chtěla vidět místo, kde zemřel Harri.

Chodila jsem s Harrim – Ptačím mužem/Ptáčníkem, jak jsem mu přezdívala, jen několik měsíců a od té doby uplynulo už tak deset let. Minulý rok v říjnu, pár měsíců po narození Iidy, jsem v novinách zaregistrovala oznámení o/zprávu o jeho úmrtí. Neuváděli v něm příčinu smrti, nepsali o náhlé nemoci, ani o dopravní nehodě/náhlou nemoc ani dopravní nehodu. Zmiňovali jen místo úmrtí, Rödskär u Espoo, a že byl Harri pohřben v tichosti.

Ta věc mne nepřestávala trápit. Přece se Harri nezabil sám? Neviděla jsem ho už spoustu let, pohybovali jsme se ve značně odlišných kruzích. Po našem/na to se ještě podívejte, přivlastňovací zájmena bych co nejvíc vynechávala rozchodu jsme necítili potřebu udržovat vzájemný kontakt, přestože jsme se nerozešli ve zlém.

Harri byl vášnivý ornitolog a botanik a pro mě byl největší přínos z našeho vztahu to/v tom, že jsem se naučila poznávat ptáky a květiny. Nehodili jsme se k sobě. Harri byl příliš slušný a jemný muž-vynechat, nejlépe se cítil v lese ve společnosti ptactva/mezi ptáky. Já zase v druhém ročníku na právech žila bouřlivým nočním životem a k chudákovi Harrimu jsem se chovala úplně nesnesitelně. Nemohla jsem jet na výlet do přírody, který jsme si domluvili, protože jsem měla kocovinu. Nebyla jsem schopná pozorovat ptáky dalekohledem už ani o půl hodiny déle, místo toho jsem si stopla auto a nechala se odvézt do nejbližší hospody. Když jsme se rozhodli náš vztah ukončit, byla to úleva pro oba.

Toho večera, kdy byla v novinách zpráva o úmrtí, jsem dostala chuť prohlédnout si své staré fotoalbum. Našla jsem několik fotek hubeného, okatého Harriho, jak staví stan na okraji poloostrova Porkkalanniemi/u moře na Porkkale a dalekohledem sleduje hejno kajek.

Připadalo mi neskutečné, že jsem se s tím dětinsky a cize vyhlížejícím mužem na fotce kdysi milovala. Proč zavedl osud Harriho zemřít/Harri zemřel na daleký opevněný ostrov? Ze smutečního oznámení jsem usoudila, že neměl rodinu, ani stálou partnerku. Napadlo mne zavolat Harriho sestře a zeptat se jí, co se stalo, ale neodvážila jsem se. Sari mě neměla nijak zvlášť v oblibě, asi se právem domnívala, že jsem se k jejímu bratrovi nechovala nejlíp.

Nejasná úmrtí a sebevraždy v Espoo spadaly pod samostatné oddělení, jehož velitelkou/šéfkou jsem se měla stát po ukončení své-vynechat mateřské dovolené. Zavolala jsem onehdy-vynechat kolegovi Koivuovi, který by mohl o Harriho smrti něco vědět.

„Harri Immonen? Jasně že si vzpomínám, ten se utopil. Počkej, vyjedu si ten případ,“ řekl Koivu potom, co se mi nejprve pochlubil s nejnovějšími drby z oddělení, ale nejdřív mě seznámil s nejnovějšími drby z oddělení.

„Stalo se to před třemi týdny, byla tenkrát fakt pořádná podzimní bouřka. Immonen na Rödskäru s největší pravděpodobností sledoval podzimní tah jeřábů. Za rozbřesku se vydal na západní pobřeží/břeh a soudě podle stop na lišejníku uklouzl, bouchl se do hlavy o ostrý kámen a v bezvědomí spadl do vody. V krvi měl nula celá šest promile, předešlého večera vypil zřejmě láhev červeného vína. Byl na ostrově sám a našli ho náhodou druhý den zástupci vlastnické firmy, kteří na ostrov přijeli, a divili se, když v otevřené chatce našli spacák a další turistické vybavení.“/ten zástupce byl jeden: a teprve druhý den ho našel někdo z firmy, přijel na ostrov a ve srubu viděl spacák a další věci

„Takže to byla jasná nehoda?“

„Sám jsem tam jel. Západní pobřeží/břeh ostrova je hodně strmé a víš, jaký to je, když jsou útesy zvlhlé od deště. Technici vyvinuli takovou teorii, že se Immonenovi nejprve rozkolíbal dalekohled na stativu a když se po něm natahoval, uklouzl. Proč se ptáš? Tys ho znala?“

„Jo, ale už jsem ho roky neviděla.“

Neměla jsem v té době čas o Harriho smrti dlouze přemýšlet, protože první měsíce těhotenství/s lidou pozor: tohle je hrubá chyba, není to logické äitiyden ensimmäiset kuukaudet jsem měla kvůli neustále přerušovanému spánku jako v mlze. Harri se vytratil zpět do světa vzpomínek.

Když jsme ovšem později začali v námořní mapě hledat vhodné místo k výletu, navrhla jsem plavbu na Rödskar. Jakoby mě něco ponoukalo vydat se na místo, kde zemřel můj bývalý přítel, abych ho viděla na vlastní oči./vidět místo, kde zemřel můj bývalý přítel, na vlastní oči Voda byla šedozelená, jako zkažená hrachová polévka. Předchozího večera jsme bezmála hodinu a půl hledali místo k ukotvení, na němž by nebyly sinice. Chtěli jsme se vykoupat, protože zásoba sladké vody nám stačila akorát na umytí nádobí a lidina zadečku. Antti s nostalgií i hněvem zároveň vzpomínal, jak byla za jeho mladých let mořská voda průzračná, že se v ní daly i vařit brambory. Léto bylo abnormálně/výjimečně horké, břevka sinic pronikla z otevřeného moře do pobřežního souostroví a nakonec až k plážím v Espoo. Parnem zmírající lidé-ve Finsku? to je strašně nadsazené, dala bych jen: V horku se lidé se namísto plavání osvěžovali pivem.

Půl kilometru před přistáním jsme stáhli plachty. Pro mě byl problém rozpoznat mezi ostrými skalisky a kameny trčícími z pobřežních vod/vody bezpečné místo k přistání, zato Antti zkušeně určit, kde je přístav. Ke konci plavby jsme se se strojem/ s lodí vrhli proti jihovýchodnímu větru, který hrozil, že námi mrští o útesy. Antti s přehledem zamířil k východnímu pobřeží/břehu ostrova a zničehonic se za útesem objevil malý přístav. Iida chroupala suchar a já se chystala hodit lanem na molo, když se ze skály ozvalo:

„Hod'te sem příďové lano!„

Pozvedla jsem zrak a na břehu spatřila statného muže, kterému z koutku úst visela dýmka.

„Když fouká z jihovýchodu je lepší dát příďové lano sem a záďové k molu, pak to míň hází.“

Hodila jsem svazek lanoví muži, který jej suverénně obratně chytil a začal nám dávat pokyny k přistání. Pod námi se sprchovaly vlašťovky, sluneční svit se lomil přímo do očí. Z útesů sálalo teplo, které se v nich za horkého léta nastřádalo.

„Jdi první, Mari a já ti podám Iidu.“

Cítila jsem, že mě ten člověk, který nám uvazoval lana, pozoruje, jako kdyby přemýšlel, zda zvládnu na příkrá skaliska seskočit sama. Zjevně si myslel, že to dokážu, protože než jsem stačila skočit, vyrazil nahoru do svahu. Půda pod nohama byla tvrdá a voněla sobím lišejníkem. Vyložení zavazadel nám netrvalo dlouho, protože jsme ještě nevěděli, jestli přespíme na lodi nebo v chatce na ostrově. Vzhledem k tomu, že přístav byl na návětrné straně, byla by noc na lodi dost rozkolébaná. V přístavu se kromě Sarkelových Marjatty houpaly další dvě lodě: nóbl motorová loď, která byla složitě uvázána k jihozápadní straně mola, a desetimetrová dřevěná plachetnice, skutečná krasavice. Nestihla jsem se dřevěné lodi dostatečně dlouho obdivovat, protože moji pozornost upoutal zpoza skal vykukující zelený trs trávy, který se začal zčistajasna pohybovat. Stoupal směrem vzhůru, až se na obzoru objevil zelenovlasý kluk oblečený do zeleného kabátu a kalhot. Hleděl na nás, aniž by cokoliv řekl, a pak se rozběhl svým směrem, jeho červené tenisky jen kmitaly.

Antti posadil Iidu do krosničky na záda. Začali jsme stoupat vzhůru do příkrého svahu. Při pohledu z moře působily neproniknutelné, opevněné budovy impozantně: třímetrové zdi se střílnami, hranatá, dvoupatrová stavba ve tvaru U, z jejíž střední části se zdvihal robustní, kuželovitý maják. Na jih a na západ od ní vyrůstaly malé ostrůvky trávy a několik větrem pokroucených jalovců, na závětrné severní straně šumělo pár olší. Chomáče tužebníku jilmového pozvolna odkvétaly, vrby byly obtěžkány plody a připomínaly Hatifnaty z příběhu o Mumíncích.

Když jsme došli na terasu, dveře pevnosti se otevřely a ven vyšla menší, světlovlasá, opálená žena.

„Vítejte na Rödskäru! Zůstanete přes noc?“

Antti přikývl, žena přistoupila blíž a natáhla svou štíhlou ruku.

„Anne Merivaarová. V chatě je jeden pokoj volný, nás je tu jen pět. I sauna už se rozehřívá.“

Žena mluvila jako majitelka ostrova, kterou také byla. Anne Merivaarová byla společníkem Merivaara Oy a manželkou mediálního a generálního ředitele Juhy Merivaary. Navzájem jsme se představili a když se Antti zmínil o tom, že na Rödskäru byl již dříve, pohled Anny Merivaarové se stal dvakrát tak srdečnějším. Anne nás zavedla dovnitř a poskytla nám zkušený průvodcovský výklad. Dřevěná podlaha chaty zářila novotou i dřevěné obložení bylo očividně zrenovované.

„Tady je kuchyňka, společný plynový vařič a lednička. Dostanete pokoj na jihozápad, který je tady.“

V pokoji byly dvě patrové postele, vypadaly obyčejně, ale byly zaručeně dílem nějakého renomovaného designéra, dále modře nalakovaný dřevěný stůl, dvě židle a námořnická truhla. Malá okna nabízela pohled na horizont.

Antti sundal Iidu ze zad a šel do lodě pro spacáky a věci na večer. Dívala jsem se z okna, jak večerní slunce rozzařovalo útesy do růžova a vnášelo mi odlesky z moře přímo do očí. Napůl

spící Iida mě zatahala za vlasy. Doufala jsem, že Anttiho napadne přinést s sebou láhev whisky. Laphroaig se k ostrovu s majákem skvěle hodí.

Po pár dnech vaření na lodi bylo přepychové chystat jídlo v opravdové kuchyni. Připravila jsem vskutku sváteční jídlo: brambory, sledě, domácí játrovou paštiku, posledního uzeného platýze, salát, ostrovní chléb a kozí sýr. Iida chtěla za každou cenu ochutnat sledě v hořčičné marinádě, nejdřív se ušklíbla, ale žadonila ještě o jednu lžičku. Po dvou bramborách, kousku játrové paštiky a šálku mléka začala hlava dítěti slibně poklimbávat. Právě v tom okamžiku vkročil do místnosti chlapec, skřítek se zelenými vlasy a Iida zase ožila.

„Máti mě poslala, ať se zeptám, jestli chcete do sauny. Riikka a Tapsa slíbili, že pohlídají mimino,“ řekl chlapec nevrle.

„Děkujeme. Půjdem hned, jak Iida usne,“ odpověděl Antti chlapci, který byl podle všeho Merivaara junior. Oblečení se mu vlálo podél jeho hubeného těla, tvář měl ještě dětskou, ale hlas mužský. Věkově jsem ho odhadovala tak na šestnáct. Chlapec se neobtěžoval představit se, jenom si z ledničky vytáhl láhev něčeho, co vypadalo jako domácí víno vyrobené ze zelí, a dodal: „Máti je v sauně, Riikka a Tapsa jdou potom. Jestli bude to mimino spát, tak běžte přede mnou a Mikkem.“

Antti šel uspat Iidu, já dopila svou sklenici piva a začala uklízet kuchyň. Třídění odpadků bylo výtečně zorganizováno, v kuchyni bylo pět různých odpadkových košů: na kompost, na zbytky, na hořlavé látky, na nehořlavé recyklovatelné kartony, na sklo a na konzervy. Bylo nutné se soustředit, aby se vše dostalo do toho správného. Právě když jsem domyla nádobí, uslyšela jsem za sebou ženský hlas:

„Ahoj, já jsem Riikka Merivaara. Nechcete pohlídat mimčo?“

Otočila jsem se a uviděla vysokou, štíhlou, asi dvacetiletou dívku, která měla úplně stejný úsměv jako její matka. Riikka měla tmavé vlasy, krátce zastřižené na kluka, tváře bledé narozdíl od své matky a toho námořníka, co nás tu vítal. Představily jsme se, Riikka mi stiskla ruku chladně a krátce.

„Když Iida usne, už není potřeba ji hlídat, ale bude dobře, když bude někdo nablízku,“ řekla jsem.

„My teď půjdeme s Tapsou do sauny, přijdu vám říct, až bude volná.“

V chování Merivaarových žen a zelenohlavého chlapce byl zajímavý protiklad. Uvažovala jsem, jestli ten muž, který uvazoval naše příd'ové lano, nebyl náhodou Tapsa. Jestli jde Tapsa s Riikkou do sauny, bude to jistě její přítel, a na to ten námořník vypadal trochu starý, asi v mém věku.

Slyšela jsem Anttiho, jak Iidě ještě prozpěvuje. Nalila jsem si dvojitou whisky a vyšla ven. Vítr mi čechral vlasy jen tak líně, ale vlny převaloval až na východní břeh ostrova. Jako by instinktivně jsem se vydala z návětrné strany směrem ke příkrým kamenným stěnám proděravěným kulkami z období Krymské války. Tady někde Harri spadl.

Za teplého, slunečného srpnového večera bylo těžké představit si deštivý říjnový úsvit a třepetající hejno jeřábů, které letělo nad ostrovem. Ještě méně se chtělo věřit, že byl ráno v Harriho krvi alkohol. Když jsme spolu chodili, Harri pil až trapně málo, nanejvýš pár skleniček červeného. No, lidé přeci mění své zvyklosti. Z téměř svislého srázu by uklouzl i zkušený turista a po pětimetrovém pádu by se stěží probral. Raději si sednu.

Schoulila jsem se na samém okraji útesu, usrkávala whisky a pozorovala tanec slunečních paprsků na pozlacené vodní hladině. Byla jsem natolik zabraná do svých myšlenek, že jsem sebou trhla, když jsem znenadání uslyšela blížící se kroky. Otočila jsem se s tím, že přichází je Antti, ale za mnou stál ten hubený, nicméně statný muž, který chytil naše lano.

„Nechci obtěžovat, ale dávejte pozor na těch útesech,“ řekl, když zpozoroval mou sklenici whisky.

„Tahle je první,“ odsekla jsem. Nemám ráda, když se o mě někdo stará.

„I tak. Už jsem z nich taky spadl. Předtím jsem se nepředstavil. Mikael Sjöberg.“

„Maria Kalliová.“

Sjöbergův stisk byl dlouhý a pevný. Tváře ošlehané větrem. Strniště, řasy i obočí mu slunce vyšisovalo téměř do bíla. K vlastnímu překvapení jsem mu podala svou sklenku whisky. Sjöberg mírně nazdvihl obočí, ale neváhal a upil poctivý doušek.

„Slušnej matroš. Pravá skotská?“

Přikývla jsem. Sjöberg seděl vedle mě na skále. Ani jeden z nás nemluvil, jen jsme se dívali na západ slunce a dopíjeli skleničku whisky. Když zbýval poslední lok a na skále se z nás vyrýsovaly podlouhlé a úzké stíny, dorazil Antti.

„Chvilku to trvalo, než Iida na cizím místě usnula. Brzy budem moct jít do sauny,“ oznámil a představil se Sjöbergovi. Když ten řekl své jméno, Anttiho tváří probleskl paprsek rozpoznání.

„Sjöberg Mikke! Ten jachtař, co obeplul zeměkouli! Zdravím! Už na břehu ses mi zdál povědomý. Pluli jsme se spolu v osmdesátém prvním roce z Kotky na Hanko na škuneru Astrid. Pamatuješ?“

Mikke prohlásil, že si vzpomíná. Muži si začali vyměňovat zkušenosti z jachtingu. Já seděla, chvíli pozorovala uklidňující se moře, chvíli temně zbarvenou pevnost a vychutnávala si hru větru na své tváři. Za hodinu nám přišla Anne Merivaarová říct, že sauna je volná. Kapka whisky mi v těle navodila příjemné teplo, abstinenční přestávka v době těhotenství snížila mou výdrž vůči alkoholu. Právě v tuto chvíli mi myšlenky o smutné události, jakou byla Harriho smrt, připadaly nepodstatné. Byl to možná poslední teplý letní večer a výjimečná příležitost nerušeně se saunovat s Anttim, zatímco nám dobrovolná opatrovnice hlídá spící Iidu.

Okna sauny se otevírala na západ a jediné, co z nich bylo vidět, bylo pásmo skal. Racci pořádali soutěž v létání, malé rybky skákaly do výšky. Na Anttiho kůži byly malé krůpěje chutnající po větru a soli, ani na rtech se jí nedalo zbavit... Jen co jsme se domílovali, vzpomněli jsme si, že se do sauny chystají ještě další. Nakonec jsem si skočila zaplavat do skryté severní zátoky, kde mě na bříše šimraly chaluhy. Severovýchodní vítr ochlazoval vodu, až to štípalo, byl v něm již nádech podzimu. Když jsme odcházeli ze sauny, objevila se na potměšlém obloze první hvězda.

Zelená hlava posedávala na nádvoří pevnosti a vypadala, že čeká. Jakmile zaregistrovala, že jdu ze sauny, začala volat Mikkeho. Ten se přicházel od břehu a řekl nám:

„Bude teplá noc, ostatní sedí u grilu pod majákem. Jste také vítáni.“

„Donesu láhev whisky a mrknu na Iidu,“ oznámil Antti, očividně se mu nechtělo jít spát. Ani já jsem se společnosti nebránila. Mateřské dovolené jsem se obávala už dopředu, protože s ní přichází samota. Bydleli jsme v Henttaa u Espoo v pronajatém, zanedbaném řadovém domku daleko od autobusové zastávky, a tudíž i od všech přátel. Bez telefonu a dobrých knih by byl život se dvěma malými dětmi jednotvárný. I přesto jsem využila celé mateřské, protože od prvního ročníku na střední škole jsem měla jen jednu letní dovolenou, od té doby jsem s výjimkou krátkého období nezaměstnanosti pracovala takřka bez ustání. A tak jsem přes zimu stihla přečíst spoustu knih, které jsem dřív kvůli své vytíženosti odložila stranou, chodila jsem s Iidou na procházky a naučila se hrát na piano. Ovšem k třídění fotografií, což byla podle mých sester typická zábava ženy na mateřské, jsem se nedostala. Čas od času jsem ale cítila, že z nedostatku kontaktu s lidmi chřadnu, a to až tak, že mi i náhodné telefonáty od mého protivného kolegy Perttiho Ströma – většinou pracovní – působily radost.

Rödsjärvi byl tak krásný ostrov, že stálo za to seznámit se s jeho majiteli. Mikke Sjöberg působil jako obzvlášť zajímavý člověk. S někým naprosto cizím zřídka jen tak posedíte a podělíte se o sklenku whisky, zpravidla to sklouzne k tlachání o banálnostech. Asi jsem se doma schovávala příliš dlouho, když ve mně první atraktivní muž probudí dřímající chuť k flirtování.

Ženy z Merivaarovy rodiny seděly u grilu. Přestože jsme večeřeli jen před několika hodinami, zeleninové ražniči vypadalo lákavě. Kojila jsem lidu už jen ráno, ale kalorií jsem díky tvrdému cvičení spalovala více než obvykle. Začala jsem běhat a chodit do posilovny několik týdnů po porodu, abych se zbavila těhotenských faldíků a pohyb se mi stal drogou jako nikdy předtím. Jít běhat bylo legitimní záminkou vypařit se z domu, čas od času jsem vskutku prahla po chvílích o samotě, v nichž se mi zase vracet do práce moc nechtělo. Anne Merivaarová udělala místo na lavici vedle sebe. Antti se objevil s lahví whisky a po jeho boku se pohupoval o hlavu menší muž s širokými rameny a světlými vlasy, který se ihned vrhl ke mě, aby si se mnou potřásl rukou.

„Tapio Holma, ahoj. Máte rozkošnou dcerku.“

Začala jsem se smát, když jsem si vzpomněla, že jsem Mikke Sjöberga považovala za příliš starého na přítele Riikky. Tapiu Holmovi bylo nejmíň čtyřicet. Okamžitě jsem si jej spojila s tmavě modrým sametem a krajkovým límcem, ačkoliv jsem netušila proč. Rozvzpomněla jsem se, až když mi Antti nalil do skleničky pořádnou dávkou whisky. Viděla jsem Tapia Holmu před pár lety na operních slavnostech v Savonlinně v Donu Carlosovi, kde hrál Rodriga, markýze Posu. I přes ten stupidní límec tehdy učinil hrdinský dojem. Muž, který tu teď pokládal klobásy na gril, působil spíš jako obyčejný chlapík, ne jako mezinárodní barytonová hvězda. Místo Posových bot měl Holma na nohou světlešedé s tlustou podrážkou, které by připravily o veškerý sexappeal i Tauno Pala. Oznámila jsem Anttimu, že kdyby si náhodou takové boty koupil, dám se rozvést.

„Bydlel jsem kvůli práci asi deset let v Německu. I když tam opěvují ty své točené salámy, občas jsem dostal chuť na starou dobrou finskou klobásu,“ prohlásil Tapsa. „Tahle vegetariánská rodina ale pořádnou klobásu neumí ocenit.“

Riikka se ušklíbala, ale nestihla vyjádřit svou nelibost, protože v téže chvíli se Holma posadil vedle ní a zamilovaně ji objal kolem ramen. Všimla jsem si, jak Anne Merivaarová odvrátila pohled, tak jsem se jí začala vyptávat na historii ostrova.

Pevnost na Rödskäru byla vybudována roku 1813, brzy po tom, co Finsko přešlo pod ruskou nadvládu. Byla to základna pobřežní stráže a námořnictva a za Krymské i občanské války u něj proběhlo několik nesouvislých bitev. Když Sovětský svaz zabral Porkkalu, musela armáda ostrov opustit. Uvádí se, že ruské oddíly držely Rödskär do začátku padesátých let. Od padesátého šestého roku byl ostrov ve vlastnictví armády a byl prakticky vybydlený, protože byl vázán přísným zákazem vylodění.

„Ale ostrov nikdo nehlídal,“ vzpomínal Antti. „Poprvé jsem tu přistál před dvanácti lety. Báli jsme se, že dostaneme broky do zad, ale kromě vlaštovek tu nikdo nebyl. Připadalo mi to tenkrát, jako bych byl na ostrově duchů. Podle nějaké pověsti tu i strašilo, nějaký ruský oficír, jestli si dobře pamatuju?“

Nikdo nereagoval a Anne Merivaarová změnila téma:

„Špízy jsou hotové, Jiri si dá taky. Říkal Mikke, co bude jíst?“

„Mikke si dá klobásy a bramborový salát,“ zasmál se Tapio Holma. „Dáte si i vy, nebo jste taky vegetariáni?“

Řekli jsme, že si vystačíme s whisky a nabídli jsme ji ostatním. Ještě než řekl ano, pohlédl Holma váhavě na Riikku. Jejich vztah mně začal zajímat, protože věkově by Tapio Holma mohl být klidně jejím otcem.

„Už je jídlo?“ Jiriho zelená hlava vykoukla zpoza opevnění a vypadala skutečně jako drn trávy, protože vlasy byly mokré ze sauny. Za ním přicházel Mikke Sjöberg s lahvemi a skleničkami. Merivaarovy ženy pily víno, muži pivo, jen Jiri se spokojil s uskráváním zelené tekutiny, která vypadala jako zelný nápoj. Antti si povídal s Mikkem o jachtingu, Riikka se vyptávala na lidu, spíš ze zdvořilosti než z mateřského zájmu. Jiri odpovídal mlčením, když k němu někdo promluvil.

Noc zčernala, hvězdy se zdály být tak nízko, že by se na ně z vrchu majáku skoro dalo dosáhnout. Tapio Holma učil Riikku názvy hvězd, nenápadně jsem naslouchala a snažila se taky přiučit. Cítila jsem se malátně a uvolněně. Pevnina a Espoo byly v jiném světě, teď neexistoval každodenní domácí shon v Henttaa, ani policie v Espoo, ani práce, která v pondělí začne. Bylo jen moře, hvězdy a spící Iida a nás sedm, kteří jsme po grilování rozdělali nachystaný táborák. Jen teplo ze sklenice whisky a vzdálené ptačí vřeštění, o kterém jsem si nebyla jistá, jestli patří rybákovi či rackovi. Když jsem se zeptala, vyšlo najevo, že Tapio – nebo Tapsa, jak sám požadoval, aby se mu říkalo – byl vášnivý ornitolog, hovor se jakoby sám stočil k ptactvu na Rödskäru. Pila jsem už druhou sklenku whisky, takže jsem se nemohla neprořechnout:

„Minulý podzim tu zemřel jeden ornitolog, kterého jsem znala, Harri Immonen. Ví někdo z vás, jak se to doopravdy stalo?“

Tak silnou reakci jsem nečekala. Jiri s mrmláním vstal a odešel směrem k přístavu, sklenice Anny Merivaary cinkla o kamennou lavici. Tapsa obtočil pevněji svá ramena kolem Riikky a zdálo se, že Mikkemu se roztřásla ruka, v níž držel dýmku. Přesto však odpověděl:

„Tak ty jsi znala Harriho Immonena. Smutnej případ. Juha a Anne ho našli. Šli se úplně náhodou projít a divili se, proč jsou v chatě zavazadla. Nikdo nevěděl, že jsem tam Harriho zavezl.“

„Ležel tamhle, v pobřežní vodě na návětrné straně,“ řekla Anna Merivaarová prázdným hlasem a vstala. „Už je dost hodin, jdu spát. Dobrou noc všem.“

I když byl Annin hlas přátelský, cítila jsem, že má otázka zkazila atmosféru. Jakmile byla Anna z doslechu, uvedl Mikke na její omluvu:

„Objevení těla bylo pro Annu dost traumatickým zážitkem. Naštěstí s ní byl Juha, protože Anna dostala šok.“

„Máti brala smrt vždycky hystericky. Já se ji naučila brát prostě jako přirozené pokračování života,“ prohlásila Riikka se sebejistotou dvacetileté.

„Ten Harri byl mladý muž,“ řekl Tapsa měkce. „Já jsem Harriho nikdy nepotkal, protože jsme se s Riikku poznali až na začátku jara, ale soudě podle Anniných slov to byla docela rána.“

Mikke vyprávěl, že Harri žil velkou část loňského léta na Rödskäru, protože si jej Merivaara Oy najala, aby zmapoval místní ptactvo. Společnost koupila kromě ostrova i rozlehlé pobřežní vody, v jejichž severní části se nachází oblíbené skalní hnízdo stěhovavých ptáků a Juha Merivara plánoval zažádat o zařazení mezi chráněné území, kdyby se zjistilo, že ptactvo je náležitě vzácné.

„Harri si tento ostrov zamiloval, protože tu mohl být sám. Měl rád ptáky víc než lidi. V jejich chování je mnohem víc logiky.“ Mikke nasál z dýmky a mě píchlo v prsou, když jsem si vzpomněla, jak hnusně jsem se k Harrimu kdysi chovala. Třeba jsem se přeci jen během těch let něco naučila, třeba to, že když odkopnete člověka, nezískáte tím trvalé uspokojení.

„Znal jsi Harriho dobře?“ zeptala jsem se Mikkeho.

„Byl několikrát členem mojí posádky, když jsme pluli na Gotland a Hiiumaa. Samozřejmě byl dost špatnej člen posádky, ztratil lano hned, jakmile zahlídl zajímavého ptáka,“ Mikke se zaculil a kolem očí se mu v prouzcích rozprostřely vrásky úsměvu.

Riikka a Tapsa vstali, pro ně už také nastal čas jít spát. Mně se ještě nechtělo opustit hvězdnou oblohu a ani třetí, ubývající skleničku whisky. Dolila jsem sobě i Anttimu a tázavě pohlédla na Mikkeho, ten se na mě upřeně zadíval a natáhl svůj půllitr od piva. Nalila jsem mu na dno poctivý přiděl.

„Odkud jste Harriho znali?“ Mikke si s chutí přihnul ze sklenice. Musel mít na whisky stejnou chuť jako já.

„Já jsem Harriho neznal, jen Mari. Oni spolu měli kdysi takový románek.“

Vždycky jsem oceňovala, že Antti nebyl žárlivý typ, nevyzvídal, s jakými muži chodím na pivo a nestěžoval si na mé bývalé partnery. Teď mě ale našťoval, „takový románek,“ znělo

děsně otřepaně. Proč jsem chtěla, aby si Mikke Sjöberg myslel, že jsem bývala lovkyní mužů, když jsem se nikdy nesnažila působit takovým dojmem?

Mikke si znovu loknul a podíval se na mě zpříma.

„Aha, *tahle* Maria... Harri se o tobě samozřejmě několikrát zmínil. Jsi policistka, že.“

Přikývla jsem. Ne, že bych se za své povolání styděla, ale nemám ve zvyku to lidem na setkání oznamovat. Spousta zajímavých známých z hospod doslova zcepeněla, když se dozvěděli, jaké je moje povolání, jeden z nich dokonce v panice típnul svého ubaleného jointa a čekal, že mu začnu nasazovat pouta.

„Policie Harriho smrt vyšetřovala, nebylo na tom ale nic nejasného. Prostě nehoda,“ řekl Mikke a obrátil svůj půllitr. Začal si lít Laphroaig do krku jako pivo.

„Na Harriho,“ pronesla jsem a pozvedla skleničku, i když jsem věděla, že to zní hloupě a sentimentálně. Ucítla jsem v krku knedlík, tak jsem ho spláchla dalším lokem. „On spadl přibližně tam, kde jsme dneska seděli, že?“ současně s otázkou jsem Mikkemu dolila do jeho půllitru pořádné půl deci. Nahnul se ke mně, ucítla jsem kouř z dýmky a vůni mořské vody.

„Proto jsem tě před těmi útesy varoval. Nevěřím jim, jsou tam nějaké negativní vibrace.“ V dálce na jihu plula nákladní loď, jen světla na přídi a zádi dávaly tušit, že se pohybuje. Noční vánek Anttimu ani nezačechral vlasy, když vstal.

„Jdu na záchod a mrknu na Iidu. Nevypijte mi všechnu whisky.“

Světlo majáku hladilo moře a kromě pohasínajícího ohně a plamenu z Mikkeho dýmky byla tma. Pevnost za námi jako by číhala, když jsem se otočila, skoro jsem se její robustní siluety, kolem níž kroužili netopyři, bála. Chtěla bych vědět všechno o tomhle muži, který seděl pár metrů ode mě a sdílel se mnou tuhle srpnovou noc. Antti ho nazval jachtařem, co obeplul celou zem. Co byl vlastně zač, kolik mu je, co jiného dělá kromě mořeplavby? Otázky mi přicházely na mysl ve stejném pořadí, jakým začíná výslech: jméno, číslo sociálního pojištění, povolání. Chtěla jsem se Mikkeho začít vyptávat, jenže jednu otázku ne a ne dostat z hlavy: Proč mě ksakru tolik zajímá?

Ale Mikke seděl tiše a ani já se nepouštěla do svého obvyklého tlachání, i když by bylo lehké zamaskovat tím svůj zájem o něj. Když se Antti vrátil, pustili se opět do srovnávání námořnických zkušeností. Antti strávil na moři polovinu svého mládí, ale ve srovnání s Mikkem byl úplný amatér. Mikke se skutečně dvakrát plavil kolem zeměkoule, poprvé jako člen posádky závodní lodě, podruhé zcela sám z touhy po dobrodružství. Teď v říjnu vyrážel znova.

„Ty asi nemáš rodinu, že?“ Nadhodit tuto otázku po hovorech o mořeplavbě se přímo nabízelo.

„Kdo by chtěl takového světoběžníka. A já zatím nepotkal člověka, se kterým bych celý měsíc vydržel v desetimetrové lodi.“ Mikkův úsměv byl ostrý, tušila jsem za ním skryté významy.

Po čtvrté whisky jsem si uvědomila, že jsem trochu opilá a pokud bych si dala ještě setinku, měla bych druhý den mořskou nemoc. Přesto část mého já chtěla zůstat dokud hvězdy nevyhasnou a pozorovat, jak světlo majáku na slunci vybledne. Ráno byla hlava těžká ještě po dvou šálcích kávy. Ani po požití alkoholu jsem se nebála kojit: rodinný matematik Antti mi vypočítal, že nebylo čeho se bát, protože množství alkoholu, které se dostalo do mléka bylo mizivé.

„Vít se obrátil na jihovýchod. To je příznivý vítr směrem k Inkoo, nemusíme spěchat s odjezdem. Vylezeme si na maják a podíváme se, jakej je z něj výhled.“

Iida byla po dlouhém mořském spánku plná energie a chtěla za každou cenu lézt sama do schodů. Naučila se chodit s oporou už v devíti měsících a první krůčky bez jakékoliv pomoci udělala týden nato. Obloha byla jasná, byli jsme si skoro jistí, že skvrna na jihu na horizontu bylo Estonsko. V plavební dráze vedoucí na sever jsme uviděli nějakou plachtu, osamělá

bárka se plavila k Polsku. Ze severovýchodu jsme zaslechli hluk, k Rödskäru se blížil světlounký Buster.

„Jdu si ještě zaplavat. Mohli bychom sníst ještě nějaké sendviče, než pojedeme,“ navrhl Antti. Cesta na Inkoo bude s tímto větrem trvat půl dne a bylo by dobré ji využít a dát během ní Iidu spát.

Buster zakotvil a vyskočil z něj urostlý muž. Generální ředitel Juha Merivaara zřejmě připlul, aby strávil neděli na ostrově. Dala jsem věci na hromádku a připravovala v kuchyni sendviče. Iidu, která náhle zatoužila po objetí, jsem měla v druhé ruce. V tom mě přišel pozdravit Merivaara.

„Copak to tu máme za maminku?“ Zeptal se tak nasládce, že jsem musela obličej schovat do lidiných vlasů. Maminka je asi ta poslední charakteristika, která na mě sedí, pomyslela jsem si.

„Maria Kalliová, vrchní komisařka policie Espoo,“ řekla jsem a natáhla ruku k pozdravu.

„Máte krásný ostrov.“

„Děkuji. Tak vrchní komisařka...“ Juha Merivaara si mě změřil pohledem.

Jestliže mi upřené pohledy Mikke Sjöberga včera večer připadaly příjemně vyzývavé, to, jak si mě přeměřoval Juha Merivaara, mě dopalovalo. V džínách, příliš volném bavlněném svetru a s mořským vánkem načechranými, měděnými vlasy jsem asi nevypadala zrovna jako vrchní komisařka. Kvůli mému pihovatému, ohrnutému nosu, zeleným očím a dle současných kritérií o sedm centimetrů menšímu vzrůstu, než se na policistku slušelo, si většina lidí myslela, že jsem mladší. A to mi lezlo na nervy.

Vrátila jsem Merivaarovi jeho pohled nazpět. Asi stoosmdesáticentimetrové, sportem udržované tělo mělo tendenci se od středu rozšiřovat. Pískově hnědé vlasy, oči v barvě zářijového moře, úzké rty, které měly nacvičený přátelský úsměv. Drahé, praktické oblečení na jachting. Z celkového vzezření vyzářovalo, jaký je Juha Merivaara opravdový muž, tvrdý chlap za kormidlem lodi i zděděného rodinného podniku.

„Doslechl jsem od své ženy, že tu tvůj manžel byl už dříve, i přes zákaz armády. Tak to má být. Ostrovy, jako je tenhle, by měly být otevřené každému, kdo k nim umí připlout.“

Chtělo se mi zeptat, proč generální ředitel, který tolik obdivuje jachtařské dovednosti, připlul na motorové lodi, ale nechala jsem to plavat. Nevydržela bych se bavit s někým jako Juha Merivaara déle, než to bylo nutné. Antti se vrátil, chlapi si vyměnili několik nepodstatných chlapských průpovědek a šli jsme do přístavu na loď zabalit si.

Celá včerejší společnost s výjimkou Jiriho se přišla rozloučit, Riikka a Tapsa v pevném objetí, Anne Merivaarová poděkovala za společnost, zamklý Mikke odvažoval lana a podával zavazadla.

„K tomu Harrimu,“ řekla zničehonic Anne, když jsme už vlezli na loď. „Mně to pořád tak trápí... Ty jsi prý policistka. Oni nám neřekli v podstatě nic. Nebyla to třeba... no... sebevražda?“

„Našli jste nějaký důkaz, který by tomu nasvědčoval, třeba dopis?“

Anne zavrtěla hlavou. „Ale možná u Harriho doma...“

„Zítra jdu zpátky do práce, ověřím to,“ pravila jsem konějšivě. Anne vytáhla z kapsy kabátu vizitku.

„Kdyby Tě to neobtěžovalo... Mám z toho pořád noční můry.“

Mikke se zneklidněně pohnul, protože vítr tlačil Marjattu směrem ke skaliskům, takže udržet ji zadním laně bylo obtížné. Antti nastartoval motor, v mém mávání byla velká úleva a zároveň i melancholie z posledního dne dovolené. Zamířili jsme vstříc Inkoo a všedním dnům. V silném větru byla z Rödskäru už za čtvrt hodinky plavby tečka na horizontu.